

і вже після смерті вона повернулася все-таки в Україну, а її похорони перетворилися майже в державний захід, бо був присутній сам президент.

Згадав, як приїхала вона з Луганська до брата Івана в Київ, як разом із Михайлиною Коцюбинською друкували його матеріали. Влада ж розуміла, яку велику силу опору мають в особі цієї маленької тендітної жінки. А вся та історія з її дітям, з її мужністю. Вона стала культурним аташе від імені Гулагу. В останні роки вона жила мрією про створення музею шістдесятників. Розшифровуючи й перетворюючи на брошури, книги, численні радіопередачі, передані з таборів матеріали, Надія здійснила справжній подвиг.

“Для нашої родини Надія Світлична була дуже близькою людиною, — сказала *Катерина Ющенко*. — Тут у залі багато людей, які переживали разом із нею всі важкі часи й важкі випробування, коли доводилося вибирати між Україною та своїм спокоєм. Тож для мене велика честь бути сьогодні разом із вами. Познайомились ми у США. Я слухала її розповіді про Україну. Наші батьки, звичайно, розповідали нам про Україну й навчали любити її, але то була Україна 20—30-х рр., вона ж розповідала про сьогодні там, несла Надія надію на світлу Україну. Була розумна й знала, що треба багато ще для цього працювати. Нам сьогодні потрібно багато книжок, фільмів, вистав про цих людей, щоб їх життя стало уроком для всіх нас.

Що ж до музею, то все це дуже непросто. Але я даю клятву, що будемо працювати, щоб пам'ятати про цих людей, світла їм пам'ять!”

“На жаль, — сказав *Богдан Горинь*, — не завжди легко, а часто й запізно, як це сталося з Надією Світличною, ми можемо оцінити людину, яка була живим духом нашої сучасності. Вона була надзвичайно скромною і вважала, що в тіні великих дерев інші дерева не ростуть, а “я маленька тінь свого брата”.

Тепло говорили про Надію Світличну також *Микола Горбаль*, *Софія Геврик*, *Євген Пронюк*, інші учасники національно-визвольного руху 1960-х — 1990-х рр. Ретроспективу відео з Надією Світличною “Шлях Надії” скомпонував Г.Юрчук. У вечорі взяли участь гурт “Лемки”, Б.Лобода, Г.Стефанова, Т.Компаніченко, журналіст Вахтанг Кіпіані.

Дмитро Шкода

УКРАЇНСЬКЕ КОБЗАРСТВО В КРИМУ

II міжнародна наукова конференція “Українське кобзарство — історія і сучасність” відбулася 7—9 вересня ц. р. в Ялті. Організаторами її проведення виступили Міністерство освіти і науки України, Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника (Івано-Франківськ), Центр творчості дітей та юнацтва Галичини (Львів) та Кримський гуманітарний університет, ректор якого *О.Глузман* відкрив роботу конференції вітальним словом до її учасників. На пленарному засіданні було заслухано та обговорено доповіді *Б.Жеплинського* “Кобзарство як виразник героїських ідей і чину”, *В.Дутчак* “Традиції харківського способу гри в практиці педагогів-бандуристів українського зарубіжжя”, *С.Кочерги* “Леся Українка і кобзар Гнат Гончаренко”, *В.Кемпи* “Роль музейних колекцій для культури регіонів”, *І.Куровської* “Річниця Ялтинської кобзарської конференції”. Із повідомленням “Кобзарі на Чернечій горі в Каневі (за матеріалами зібрання Шевченківського національного заповідника)” виступила *С.Брижицька*.

На конференції діяло три секції: “Історія розвитку українського кобзарства. Олексій Нирко — дослідник кобзарства Криму та Кубані”, “Сучасний стан кобзарства: виконавські та педагогічні аспекти. Значення кобзарської діяльності заслуженого працівника культури України О.Ф.Нирка для кримського регіону”, “Історія кобзарства в експозиціях музеїв України. О.Ф.Нирко — засновник музею кобзарства Криму і Кубані”. Активно обговорення викликали доповіді *Б.Жеплинського* (Львів) “Кобзарські зїзди після II світової війни”, *А.Горняткевича* (м. Едмонтон, Канада) “Кобзарство

(суб'єктивні міркування)", *І. Куровської* (Ялта) "Давні витоки кобзарства України", *Є. Нідецької* (м. Жешув, Польща) "П'ятий міжнародний фестиваль бандурної музики ім. Гната Хоткевича в Перемишлі". Актуальні проблеми були підняті у виступах *І. Шиняїної* (Ялта) "Особливості вокально-хорової підготовки майбутнього вчителя музики", *Г. Суткевич* (Миколаїв) "Полікультурні аспекти української народної музичної творчості", *Т. Шаленко* (Львів) "Сучасні аспекти у кобзарстві", *М. Долгова* (Дніпропетровськ) "Олексій Нирко і його послідовники в Україні та Криму", *С. Брижицької* (Канів) "Ідентифікат "кобзар" як формовияв національної ідентичності українців", *С. Набок* (Київ) "Кобзарство як явище української культури другої половини ХІХ — початку ХХ століття. Прояви та видозміни", *В. Мормеля* (Переяслав-Хмельницький) "Основні поняття кобзарства".

м. Канів

Світлана Брижицька

ВІРШОЗНАВЧИЙ СЕМІНАР ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА РАН М.Л. ГАСПАРОВА

Семінар відбувся на кафедрі теорії літератури та компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У своєму вступному слові проф. *Н. Костенко* зазначила, що не тільки для російських, а й для українських учених, для всіх знавців поезії акад. М. Гаспаров — лідер європейського віршознавства, зразок наукової професійності, приклад самовідданого служіння науці. Це була людина колосальної творчої енергії, яка здійснила надзвичайно багато в різних галузях філології. Насамперед, Гаспаров був спеціалістом із класичної філології, видатним коментатором античних текстів, перекладачем з давньогрецької та латинської поезії, з новітньої західноєвропейської поезії (німецької, англійської, французької, іспанської та інших мов); він шукав нові способи і прийоми перекладу, про що свідчать, наприклад, його "Експериментальные переводы" (2003). У галузі поетики Гаспаров створив зразки наукового аналізу та інтерпретації поетичних текстів, зокрема творів Б. Пастернака (готувався двотомник за його редакцією і з його коментарями), М. Цветаєвої, Б. Лівшиця та О. Мандельштама. Був автором капітальних праць із віршознавства "Современный русский стих" (1974), "Очерк истории русского стиха" (1984) і "Очерк истории европейского стиха" (1987; перекладена англійською та італійською мовами).

М. Гаспаров перетворив віршознавство у своєрідну метанауку. Детально розробляючи окремі напрямки, започатковані Р. Якобсоном, К. Тарановським, Ю. Лотманом, певні інтенції, тільки намічені у працях цих видатних науковців, він розвинув їх в окремі повноцінні філологічні дисципліни, наприклад, семантики метру ("Метр и смысл", 1999) і методики вивчення історії та теорії вірша (антологія "Русский стих начала XX века в комментариях", 1999, 2001). Нарешті, М. Гаспаров створив абсолютно нову віршознавчу галузь — лінгвістику вірша (М. Гаспаров, Т. Скулачева. "Статьи о лингвистике стиха", 2004). Статті М. Гаспарова зібрані у тритомнику "Избранные труды" (1997): "О поэтах", "О стихах" і "О стихе". Усі ці віршознавчі праці базувалися на глибокому знанні історії російської та європейської поезії.

Ім'я М. Гаспарова завжди буде пов'язане з вищим етапом розвитку російського віршознавства у 1960—1980-х рр., з його розквітом, що, своєю чергою, стимулювався поширенням у Східній Європі ідей структуралізму. Безперечно, набутки структуралізму в галузі віршознавства найпродуктивніше втілилися у працях цього дослідника. Про структуралістські витоки його наукової діяльності свідчить одна з ранніх праць — коментар 1969 року до маловідомого "Наброска плана "Методологии точного литературоведения" (1936-1937) Б. Ярхо. До речі, ім'я Б. Ярхо пов'язувало Гаспарова з І. Качуровським тому, що І. Качуровський слухав лекції Б. Ярхо, а М. Гаспаров працював над його спадщиною. Про зв'язки Б. Ярхо, І. Качуровського та М. Гаспарова йшлося у виступі проф. *О. Астаф'єва* (кафедра теорії літератури та компаративістики Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка).